

Vstupná správa

Analýza rozpočtového procesu

Žilinský samosprávny kraj

Obsah

Úvodná informácia	3
Dôvody vzniku vstupnej správy	3
Základné informácie o programovom rozpočtovaní	5
Fakty a čísla o meste	6
Analýza rozpočtového procesu	7
Analýza príjmov a výdavkov rozpočtu VÚC	7
Existencia regulačného rámca	8
Strategický rozmer v rozpočtovom procese	9
Rozpočtový proces a zodpovednosti	17
Organizačná štruktúra	21
Záver a plán práce	24
Príloha 1 - zoznam odkazov na webe	25
Príloha 2 – kontakty na účastníkov projektu za subjekt samosprávy	27

Úvodná informácia

Dôvody vzniku vstupnej správy

Vstupná správa sa realizuje ako jeden z výstupov projektu Ministerstva financií SR s názvom *Projekt pilotnej implementácie programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov na úrovni samosprávy* (ďalej len „projekt“).

Cieľom projektu je prostredníctvom programových štruktúr formulovaných v pilotných subjektoch úspešne implementovať programové rozpočtovanie v miestnej a regionálnej územnej samospráve pre návrhy rozpočtov na roky 2009 – 2011.

Výber pilotných subjektov samospráv podliehal kritériu rôznej veľkosti zapojených subjektov a kritériu geografickej polohy v rámci územia SR tak, aby boli výstupy projektu v budúcnosti dostupné pre ďalšie subjekty miestnej a regionálnej územnej samosprávy.

Počet pilotných subjektov zapojených do projektu predstavuje spolu v 30 subjektoch samosprávy, pričom ich rozloženie je nasledovné:

Subjekt samosprávy	Počet
VÚC	3
Krajské mesto	3
Okresné mesto	13
Obec	11
Spolu	30

Jedným z VÚC, ktoré sa zapojili do projektu, je aj **Žilinský samosprávny kraj**.

Cieľom vstupnej správy je preskúmať rozpočtový proces Žilinského samosprávneho kraja najmä z hľadiska:

- a) príjmov a výdavkov rozpočtu v časovom rade;
- b) existencie regulačného rámca;
- c) existencie strategického rozmeru v rozpočtovom procese a jeho uplatňovania;
- d) procesu prípravy rozpočtu, realizácie rozpočtu, jeho úprav, monitorovania a hodnotenia;
- e) existencie organizačnej štruktúry úradu vo vzťahu k tvorbe programovej štruktúry a definovaniu zodpovednosti;
- f) úloh jednotlivých subjektov v rámci územnej samosprávy (útvary, rozpočtové a príspevkové organizácie, zastupiteľstvo a pod.) na rozpočtovom procese.

Vstupná správa agreguje analytické údaje a súčasne tak slúži ako:

- i) podklad pre individuálny prístup v rámci implementácie projektu a
- ii) východiskový bod pre tvorbu záverečnej správy projektu.

Základné informácie o programovom rozpočtovaní

V posledných desaťročiach začali mnohé krajiny Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj v rámci verejnej správy intenzívne využívať nástroje, ako strategické plánovanie, meranie a porovnávanie výkonnosti, riadenie či rozpočtovanie orientované na výkonnosť - na Slovensku označované ako programové rozpočtovanie.

Na úrovni ústrednej štátnej správy sa systém programového rozpočtovania v plnej miere zaviedol v roku 2004, počnúc ktorým rozpočtové kapitoly predkladajú svoje rozpočty aj v programovej štruktúre s cieľom zdôrazniť priority vlády vo forme zámerov a merateľných cieľov a tým aj prezentovať úspešnosť jednotlivých ministerstiev pri napĺňaní vládneho programu, ale aj ďalších úloh, ktoré im stanovuje napríklad národná alebo EÚ legislatíva.

Od roku 2009 sa „povinnosť“ pripravovať tzv. programové rozpočty vzťahuje aj na jednotlivé subjekty samosprávy - teda obce, mestá a vyššie územné celky. Znamená to, že rozpočty územnej samosprávy pre roky 2009-2011 už budú obsahovať údaje o zámeroch a cieľoch samospráv, čím sa podstatne zvýši informačná hodnota týchto dokumentov a súčasne sa implementujú základy pre plánovanie výdavkov v strednodobom časovom horizonte s možnosťou konfrontovať plány samosprávy so skutočnosťou, t.j. prezentovať v rozpočtoch ciele (výkonnosť samosprávy) a monitorovať ich dosahovanie.

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov.

Inými slovami, programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi (rozpočet samosprávy) a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy. Zavedenie programového rozpočtovania na úrovni samosprávy však neznamená rušenie platnej štruktúry a obsahu rozpočtov územnej samosprávy podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Fakty a čísla o samosprávnom kraji

Názov subjektu	Žilinský samosprávny kraj
Okres	Žilina
Kraj	Žilinský
Počet obyvateľov	695 326 ¹

¹ Údaje sú k 31.12.2006.

Analýza rozpočtového procesu

Analýza príjmov a výdavkov rozpočtu VÚC

Tabuľka 1: Prehľad príjmov a výdavkov rozpočtu ŽSK v časovom rade

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK
Príjmy spolu	3 113 490	3 511 643	3 613 763	3 660 892	4 048 711	4 265 098	4 313 267
Výdavky spolu	3.113 490	3 497 229	3 570 932	3 604 892	4 048 711	4 265 098	4 313 267
Prebytok/schodok	0	14 414	42 831	56 000	0	0	0

Žilinský samosprávny kraj v rokoch 2005 – 2007 hospodáril s prebytkom.

Hlavným cieľom rozpočtu ŽSK na roky 2008 až 2010 je zabezpečiť zámary Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2007 až 2013.

Návrh rozpočtu ŽSK na roky 2008 až 2010 je zostavený ako vyrovnaný, pričom bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový, kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový s tým, že tento schodok je krytý prebytkom bežného rozpočtu a finančnou operáciou - prijatým úverom. Podiel daňových príjmov na celkových bežných príjmoch rozpočtu ŽSK v roku 2008 predstavuje 51,3 %, v roku 2009 51,2 % a v roku 2010 53,2 %. Z bežných príjmov tvoria nedaňové príjmy v roku 2008 5,8 % , v roku 2009 5,6 % a v roku 2010 5,5 %. Bežné výdavky sú najdôležitejším nástrojom na naplnenie cieľov rozpočtu ŽSK. Schválený rozpočet bežných výdavkov v roku 2008 v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2007 je vyšší o 9,7 %, čo je nárast o + 305 251 tis. Sk

Existencia regulačného rámca

Žilinský samosprávny kraj riadi svoj rozpočtový proces v súlade so **Smernicou 13/2004 - Zásady pre zber a spracovanie údajov do rozpočtu ŽSK**.

Zásady pre zber a spracovanie údajov do rozpočtu ŽSK upravujú postavenie, funkciu, zostavovanie rozpočtu a záverečného účtu ŽSK, ako aj použitie prostriedkov rozpočtu ŽSK. Ustanovuje pravidlá hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami, kontrolu ich dodržiavania a finančné vzťahy rozpočtu k právnickým a fyzickým osobám. Smernica stanovuje aj základné povinnosti jednotlivých účastníkov rozpočtového procesu. Všetky práce a postupy pri tvorbe, realizácii, úpravách a vyhodnotení návrhu rozpočtu ŽSK riadi odbor financií v úzkej spolupráci s vecne príslušnými odbormi.

Rozpočet sa povinne zostavuje podľa rozpočtovej klasifikácie ustanovenej MF SR, a to na obdobie jedného rozpočtového roka, ktorý je zhodný s kalendárnym rokom. Vecné vymedzenie bežných výdavkov a kapitálových výdavkov rozpočtu ŽSK a ich jednotné triedenie obsahuje rozpočtová klasifikácia.

Návrh viacročného rozpočtu zostavuje ŽSK najmenej na dva rozpočtové roky nasledujúce po roku, na ktorý je predkladaný návrh rozpočtu, a to na úrovni oddielu funkčnej klasifikácie a vybraných kategórií ekonomickej klasifikácie.

Návrh viacročného rozpočtu je súčasťou návrhu rozpočtu ŽSK na príslušný rozpočtový rok. Rozpočtované príjmy a výdavky návrhu viacročného rozpočtu nie sú záväznými ukazovateľmi a upresňujú sa v návrhu ŽSK na príslušný rozpočtový rok.

Tabuľka 2: Zhrnutie kapitoly

	Áno	nie
Existencia regulačného rámca rozpočtového procesu	X	
Existencia rozpočtového harmonogramu	X	

Strategický rozmer v rozpočtovom procese

ŽSK má podrobne vypracovanú všeobecnú stratégiu rozvoja kraja v dokumente: **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2007 – 2013**. Nasledujúci text prezentuje vybrané časti PHSR, využiteľné pre potreby tvorby programového rozpočtu.

ANALÝZA PRVKOV PROGRAMOVÉHO ROZPOČTOVANIA/STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA:

Základná dlhodobá stratégia – vízia Žilinského samosprávneho kraja je:

- *región otvorený, dynamicky sa rozvíjajúci, spolupracujúci, komunikujúci, exportujúci aj importujúci,*
- *konkurencieschopný región so silným inovačným potenciálom využívajúci informačno-komunikačné technológie vo všetkých významných oblastiach života spoločnosti. Výskum a vývoj v regióne sú nenahraditeľným a najväčším zdrojom vysoko kvalitných poznatkov potrebných pre podnikateľskú prax a s využitím inovácií smerujú k vytvoreniu poznatkovej ekonomiky,*
- *„učiaci sa región“, reagujúci na požiadavky trhu práce, aktívne podporujúci zvyšovanie zamestnanosti, rozširujúci verejné služby pre skvalitnenie života obyvateľstva, moderného zdravotníctva, kultúrneho, športového vyžitia v nadväznosti na tradície regiónu s rešpektovaním klasických rodinných vzťahov.*

Žilinský samosprávny kraj so svojim čistým životným prostredím je regiónom s kvalitne vybudovanou dopravnou, podnikateľskou a verejnou infraštruktúrou, vysoko rozvinutými informačnými technológiami a atraktívnym turizmom.

**ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ A JEHO PARTNERI SÚ
„NA CESTE K UČIACEMU SA ŽILINSKÉMU REGIÓNU“.**

Ciele PHSR a indikatívne aktivity:

VRCHOLOVÝ CIEĽ

Zvýšiť konkurencie schopnosť a výkonnosť Žilinského samosprávneho kraja, bohatstvo a kvalitu života jeho obyvateľov do roku 2013 na úroveň minimálne 65% priemeru HDP EÚ (15).

Vrcholový cieľ Žilinského samosprávneho kraja vychádza z dlhodobej stratégie kraja, vízie a je konkretizovaný vo forme strategických a špecifických cieľov **v štyroch oblastiach**. Rozpracovanie cieľa obsahuje 6 strategických a 22 špecifických cieľov.

STRATEGICKÉ CIELE, ŠPECIFICKÉ CIELE A OPATRENIA

Oblasť 1: INFRAŠTRUKTÚRA A REGIONÁLNA DOSTUPNOSŤ

1. Dosiahnutie vysokej úrovne dopravnej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a kvalitného životného prostredia

1.1 Zvýšenie dopravnej dostupnosti a bezpečnosti dopravy, znižovanie prepravnej náročnosti v ŽSK

Pre ďalší rozvoj kraja má veľký význam dobudovaná dopravná infraštruktúra ako základ a nevyhnutná podmienka sociálneho a ekonomického rozvoja a rastu. Budú sa zlepšovať rozvojové aspekty subregiónov v rámci diaľničnej a cestnej siete, železničnej, integrovanej a kombinovanej dopravy, ako aj leteckej a riečnej prepravy. Dobudovaním potrebnej siete sa zlepší bezpečnosť účastníkov, zníži sa environmentálna záťaž územia a zabezpečí sa územie funkčným a efektívnym dopravným systémom.

Opatrenia:

- 1.1.1 Budovať a modernizovať diaľničný a cestný dopravný systém ŽSK
- 1.1.2 Budovať a modernizovať medzinárodnú a regionálnu železničnú dopravu
- 1.1.3 Vybudovaním systému integrovanej a kombinovanej dopravy zvýšiť dopravnú obslužnosť územia
- 1.1.4 Podporovať zvýšenie bezpečnosti všetkých účastníkov dopravy
- 1.1.5 Zavedením ekologických druhov dopravy znížiť environmentálne zaťaženie územia exhalátmi
- 1.1.6 Zabezpečiť obslužnosť územia funkčným systémom leteckej a riečnej dopravy

1.2 Podpora zabezpečenia trvalej udržateľnosti kvality životného prostredia

Kvalita života, zodpovedné využívanie životného prostredia a funkčná infraštruktúra pre trvalo udržateľný rozvoj je predpokladom pre zdravú krajinu a ekosystémy kraja s efektívnym odpadovým hospodárstvom a eliminovaním starých environmentálnych záťaží. S tým súvisiaca ochrana vodných zdrojov a ovzdušia, ich zvelaďovanie, využívanie obnoviteľných zdrojov budúcnosti je nevyhnutné pre zachovanie biodiverzity a ekologickej stability regiónu.

Opatrenia:

- 1.2.1 Zníženie objemu zmesového komunálneho odpadu a zefektívnenie recyklácie odpadu

- 1.2.2 Podporovať elimináciu existujúceho environmentálneho zaťaženia územia
- 1.2.3 Podporovať zníženie znečisťovania vodných tokov a zachovanie udržateľnosti kvality vodných tokov a vodných plôch
- 1.2.4 Podporovať rozvoj technickej vybavenosti
- 1.2.5 Podporovať zvýšenie podielu využívania alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie
- 1.2.6 Podporovať zachovanie biodiverzity a ekologickej stability krajiny

1.3 Zvyšovanie úrovne občianskej vybavenosti vrátane infraštruktúry cestovného ruchu
Zabezpečenie štandardov občianskej vybavenosti a bytového fondu na území kraja vrátane kvalitného stavu jej objektov, energeticky úsporných, s potrebnou úrovňou, rovnomerne rozložených v území tvorí základ konkurencieschopnosti obcí a miest a ich výkonnosti. Nevyhnutná infraštruktúra turizmu dopĺňa potrebnú vybavenosť regiónov a prispieva k zvýšeniu atraktívnosti regiónu.

Opatrenia:

- 1.3.1 Zvýšiť energetickú efektívnosť a zlepšiť technický stav budov občianskej vybavenosti
- 1.3.2 Podporovať komplexné dobudovanie infraštruktúry v kľúčových oblastiach CR
- 1.3.3 Zabezpečiť dostatočný a vyhovujúci bytový fond zodpovedajúci potrebám obyvateľstva
- 1.3.4 Zvýšiť environmentálne povedomie obyvateľov v oblasti ochrany a tvorby krajiny
- 1.3.5 Podporovať budovanie a zdokonaľovanie siete integrovaného záchranného systému

Oblasť 2: POZNATKOVÁ EKONOMIKA

2A. Zvýšenie informatizácie spoločnosti v kraji

2A.1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb
Výkonná a efektívna verejná správa na úrovni kraja, miest a obcí je nepredstaviteľná bez potrebnej vybavenosti informačno-komunikačnými technológiami a zodpovedajúcimi e-službami.

Opatrenia:

- 2A.1.1 Elektronizovať verejnú správu na regionálnej a miestnej úrovni
- 2A.1.2 Vytvoriť technologickú platformu pre rozvoj e-služieb pre spoločnosť

2A.2 Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich infraštruktúry

Opatrenia:

- 2A.2.1 Zlepšovať systémy získavania, spracovania a ochrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií
- 2A.2.2 Digitalizovať obsah pamäťových a fondových inštitúcií, archivovať a sprístupňovať digitálne údaje

2A.3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu

Opatrenia:

- 2A.3.1 Rozvíjať a podporovať trvalo udržateľné využívanie infraštruktúry širokopásmového prístupu
- 2A.3.2 Stimulovať dopyt po širokopásmovom prístupe

2B. Dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií

2B.1 Formovanie inovačnej politiky a kultúry

Inovácie sú jednou z najdôležitejších hybných síl ekonomického bohatstva, preto vytváraníu

rámcových podmienok je potrebné venovať maximálnu pozornosť.

Opatrenie:

2B.1.1 Vytvárať inovačnú kultúru a rámcové podmienky pre inovácie v regionálnom kontexte

2B.2 Rozvíjanie vedomostnej základne podporujúcej konkurencieschopnosť podnikov a služieb

Základným predpokladom postupného smerovania k učiacemu sa regiónu je zlepšenie systému vzdelávania jednotlivca a inštitúcií ako východiska pre zlepšenie kvality a konkurencieschopnosti výroby a služieb.

Opatrenie:

2B.2.1 Prispôbiť vzdelávací systém a systém celoživotného vzdelávania pre poznatkovú ekonomiku

2B.3 Zabezpečenie rozvoja priemyslu a služieb na báze inovácií

Zabezpečenie priaznivých podmienok rozvoja priemyslu a služieb na báze inovačných prístupov a zavedenie progresívnych energetických technológií vytvára rast produktivity a efektívnosti obchodných spoločností.

Opatrenia:

2B.3.1 Zabezpečenie rozvoja priemyslu a služieb na báze inovácií

2B.3.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby a spotreby a zavedenie progresívnych technológií v energetike

2C. Skvalitnenie výskumu a vývoja a zvyšovanie stupňa využiteľnosti ich výstupov pre prax

2C.1 Obnova a budovanie infraštruktúry výskumu a vývoja

Modernizácia a skvalitnenie infraštruktúry vedy, výskumu a vysokých škôl a ich orientácia na potreby územia je predpokladom pre tvorbu pracovných miest, vyššiu efektívnosť, uplatnenie poznatkov a výstupov ich praktického využitia.

Opatrenia:

2C.1.1 Budovať a modernizovať technickú infraštruktúru vedy, výskumu a vývoja v regióne

2C.1.2 Špecializovať výskum a vývoj v regióne vo väzbe na potreby regiónu

2C.2 Zvyšovanie schopnosti efektívneho absorbovania zdrojov určených na výskum a vývoj
Interakcia a intenzívna spolupráca rôznych aktérov, budovanie sietí a partnerstiev zvyšuje inovačné a absorpčné kapacity kraja a vytvára predpoklady pre šírenie a uplatňovanie inovácií.

Opatrenie:

2C.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce

Oblasť 3: ĽUDSKÉ ZDROJE

3. Zvýšenie kvality života vytvorením vhodných podmienok pre dostupnosť dobrého vzdelania, vhodného a dostatočne oceneného zamestnania s podporou rodiny, kvalitnú sociálnu a zdravotnú starostlivosť, rovnosť príležitostí, dostatočné kultúrne, športové a voľno časové vyžitie

3.1 Premena tradičnej školy na modernú s cieľom zvyšovať kvalitu vzdelávania, vrátane podpory celoživotného vzdelávania a poradenstva

Formovanie a podpora ľudského kapitálu smerom k nadobudnutiu základných zručností a kľúčových kompetencií potrebných k postupnému prechodu na poznatkovú spoločnosť a pre aktuálne potreby trhu práce je základom skvalitňovania vzdelávania a výchovy.

Správa a manažment na všetkých stupňoch vzdelávacích inštitúcií vrátane celoživotných vzdelávacích systémov musí byť orientovaná na perspektívne potreby kraja.

Opatrenia:

- 3.1.1 Inovovať a prispôbiť obsah a metódy výučby a skvalitniť výstupy vzdelávania pre všestranný rozvoj osobnosti a pre potreby trhu práce aj vo väzbe na špecifický cieľ*
- 3.1.2 Skvalitniť správu a manažment škôl a stimulovať ich k otvorenosti a riešeniu potrieb miestnych komunít*
- 3.1.3 Zvyšovať kvalitu programov a inštitúcií celoživotného vzdelávania, uľahčiť prístup k celoživotnému vzdelávaniu a posilniť systém kontroly kvality*
- 3.1.4 Podporovať priebežné dopĺňanie kvalifikácie osôb na trhu práce v súlade s aktuálnymi a perspektívnymi potrebami spoločnosti*

3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami

Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými potrebami a so zreteľom na marginalizované rómske komunity je zamerané na zlepšenie ich existujúcich životných podmienok, schopnosť uplatniť sa na trhu práce a kvalitu života týchto osôb.

Opatrenie:

- 3.2.1 Podporovať sociálnu inklúziu príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a osôb s osobitými vzdelávacími potrebami prostredníctvom uľahčenia ich prístupu k formálnemu vzdelávaniu a k získavaniu zručností potrebných na trhu práce*

3.3 Rozvíjanie aktívnej politiky trhu práce

V oblasti aktívnej politiky trhu práce sú opatrenia orientované prostredníctvom spolupráce partnerov pre zvyšovanie zamestnanosti, znižovanie nezamestnanosti a na podporu tvorby a udržania pracovných miest, podporu územnej a profesijnej mobility a na zvyšovanie adaptability pracovníkov a firiem v meniacom sa prostredí. Ďalej na podporu inovatívnych nástrojov a na skvalitňovanie verejných, ale aj neverejných služieb zamestnanosti, najmä na tie časti regiónu a tie cieľové skupiny, ktoré sú najviac ohrozené zvýšenou nezamestnanosťou.

Opatrenia:

- 3.3.1 Vytvoriť systém účinnej spolupráce zainteresovaných aktérov pri riešení zamestnanosti*
- 3.3.2 Podporovať aktivačné programy pre uchádzačov o zamestnanie*
- 3.3.3 Podporovať rozvoj verejných služieb na miestnej úrovni*
- 3.3.4 Podporovať služby zamestnanosti poskytované súkromnou sférou*
- 3.3.5 Podporovať mobilitu a adaptabilitu pracovnej sily na trhu práce v regióne*

3.4 Modernizácia verejnej správy

Zlepšenie kvality verejnej správy v rámci obcí, miest a kraja za účelom účinnejšej a efektívnejšej činnosti predpokladá účelnú spoluprácu verejného, súkromného a tretieho sektora ako aj rozvoj inštitucionálnej organizácie a kapacity s využívaním moderných informačných a komunikačných technológií.

Opatrenia:

- 3.4.1 Podporovať rozvoj inštitucionálnej kapacity a zlepšenie kvality verejnej správy*
- 3.4.2 Vytvoriť systém účinnej spolupráce orgánov štátnej správy, samosprávy, mimovládnych organizácií a súkromného sektora*

3.5 Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce

Podpora bude orientovaná na priblíženie znevýhodnených skupín obyvateľstva trhu práce a na zvyšovanie ich zamestnateľnosti. Dôraz bude kladený na zvýšenie kvality poskytovaných služieb zameraných na sociálnu inklúziu všetkých rizikových, ohrozených a marginalizovaných skupín obyvateľstva. Aktivity budú rovnako prispievať k riešeniu

pomerne vysokej miery rizika chudoby a sociálneho vylúčenia rizikových skupín. Podpora sa takisto koncentruje aj na problematiku zosúladenia rodinného a pracovného života prostredníctvom vytvárania rodinne priateľského pracovného prostredia a prarodinnej sociálnej podnikovej politiky.

Opatrenia:

- 3.5.1 Zvyšovať dostupnosť a skvalitnenie služieb zameraných na podporu zosúladenia rodinného a pracovného života
- 3.5.2 Zlepšiť zamestnanosť skupín ohrozených sociálnym vylúčením. Podporovať sociálnu inklúziu a rovnosť príležitostí pri integrácii rizikových skupín do spoločnosti a na trh práce
- 3.5.3 Podporovať budovanie a posilňovanie regionálnych a miestnych sietí zameraných na rozvoj komunít a podporu solidarity

3.6 Podporovanie základnej úlohy rodiny, skvalitnenie vzťahov v rodine

Podpora rodiny ako základu tradičnej štruktúry regiónu vyžaduje rozvíjanie špecializovaných programov najmä pre začínajúce a viacpočetné rodiny, budovanie materských centier a vzdelávanie budúcich rodičov s dostupnými a pružnými modelmi starostlivosti o jednotlivé vekové kategórie s primárnou a sekundárnou ponukou starostlivosti a s osobitým zreteľom na rozvíjanie programov aktívneho starnutia.

Opatrenia:

- 3.6.1 Podporovať programy zamerané na primárnu a sekundárnu starostlivosť
- 3.6.2 Podporovať začínajúce a viacpočetné rodiny
- 3.6.3 Zvýšiť dostupnosť a pružnosť systému starostlivosti o deti, starších občanov odkázaných na špeciálnu starostlivosť
- 3.6.4 Podporovať aktívne starnutie

3.7 Modernizácia prístupov v zdravotníctve za účelom podpory a zlepšovania zdravia a zdravého spôsobu života

Prístupy v zdravotníctve kraja sú zamerané na zmenu štruktúry, kvality a dostupnosti ekonomicky udržateľnej ponuky služieb zdravotnej starostlivosti s využitím IKT, prostredníctvom podpory komplexných reštrukturalizačných projektov poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a udržateľnej ponuky preventívnych a primárnych služieb zdravotnej starostlivosti s motivovaním a osobnej zodpovednosti občanov. Nevyhnutným predpokladom týchto procesov sú kvalifikované a zručné pracovné sily v rezorte.

Opatrenia:

- 3.7.1 Podporiť rozvoj kvalifikovaných ľudských zdrojov v zdravotníctve
- 3.7.2 Motivovať občanov k zvýšeniu osobnej zodpovednosti za zdravie
- 3.7.3 Zaviesť do praxe nástroje pre ekonomické a elektronické zefektívnenie prevádzky poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti

3.8 Zachovanie a ďalší rozvoj kultúry a kultúrneho dedičstva, vytváranie podmienok pre športové a voľno časové vyžitie širokej verejnosti

Kraj je bohatý na kultúrne hodnoty a zdroje (lokality, krajinné štruktúry a kultúrne významné objekty). Ich využívanie tvorí významný faktor atraktívnosti a zohráva dôležitú úlohu z hľadiska identity jeho subregiónov. Podpora informovanosti, spolupráce, využívaní potenciálu a voľnočasových aktivít v prospech občana vytvára základňu pre obce a subregióny.

Opatrenia:

- 3.8.1 Podporiť tvorbu kultúrnych hodnôt, sprístupňovanie a zveľaďovanie duchovného a kultúrneho dedičstva, rozvoj a zachovávanie tradičnej kultúry a tradičných remesiel
- 3.8.2 Podporiť informovanosť obyvateľstva o kultúrnej ponuke a kultúrnom dedičstve regiónu

- 3.8.3 Skvalitniť spoluprácu a hľadať nové formy spolupráce medzi subjektmi pôsobiacimi v oblasti kultúry, športu a voľného času
- 3.8.4 Podporiť podujatia a aktivity v oblasti kultúry, športu a využívania voľného času so zapojením širokej verejnosti v oblasti športu a voľnočasových aktivít

Oblasť 4: KONKURENCIESCHOPNOSŤ SUBREGIÓNOV

4. Zachovanie rôznorodosti a zlepšenie spolupráce subregiónov pri posilnení pozície Žilinského kraja a Považia v kontexte Európy regiónov

4.1 Posilnenie identity subregiónov ako zdroja ich konkurencieschopnosti

Konkurencieschopnosť subregiónov nielen ako čistá ekonomická výkonnosť, ale aj ako komplexnejší koncept vychádza zo špecifických znakov jednotlivých subregiónov kraja, tradičných miestnych i regionálnych produktov, miestnych prírodných a kultúrnych špecifík a z podpory tak zachovania ako aj budovania vlastnej identity subregiónov. Rozmanitosť kraja a jeho subregiónov je zdrojom jeho jedinečnej atraktivity. Práve opätovné poznanie, zachovanie a rozvoj tejto kvality je základným kapitálom kraja.

Opatrenia:

- 4.1.1 Podpora poznania, zachovania a rozvoja špecifických kultúrnych znakov subregiónov ako zdroja hrdosti miestnych ľudí na región, v ktorom žijú
- 4.1.2 Podpora marketingu a predaja tradičných produktov založených na miestnych špecifikách a identite subregiónov
- 4.1.3 Posilňovanie miestnej a regionálnej identity obyvateľov s krajinou, v ktorej žijú a zvyšovanie atraktivity regiónu
- 4.1.4 Ochrana druhovej rozmanitosti v území

4.2 Posilnenie spolupráce a koordinácie rozvojových aktivít v Žilinskom samosprávnom kraji

Rozvíjanie širokej spolupráce na báze partnerstiev a sietí, budovanie a rozširovanie kapacít pre rozvoj miest, obcí a subregiónov vytvára podmienky pre ďalší dynamický rozvoj celého územia kraja. Špecifiká jednotlivých podhorských a horských oblastí kraja je potrebné zachovávať a zároveň hľadať spôsoby a mieru (intenzitu) využívania týchto území v súlade s princípmi trvaloudržateľného rozvoja.

Opatrenia:

- 4.2.1 Posilňovanie implementačných kapacít pre regionálny rozvoj
- 4.2.2 Rozvíjanie spolupracujúceho prostredia v Regióne
- 4.2.3 Prevencia a riešenie konfliktov medzi ochranou prírody v chránených územiach a oprávnenými záujmami vlastníkov

4.3 Podpora ekonomickej výkonnosti odvetví závislých na využívaní prírodných zdrojov a kultúrno-historických daností subregiónov, tvorba a skvalitnenie miestnych produktov a služieb

Výkonnosť ekonomických odvetví kraja, ktoré využívajú prírodný potenciál územia a špecifiká pôdohospodárstva v regióne spolu s využitím vysokého potenciálu horských a podhorských oblastí pre rozvoj cestovného ruchu je súčasťou zachovania rôznorodosti a jedinečnosti subregiónov. Cieľom je vybudovať pozíciu a posilniť postavenie kraja v rámci súťaže európskych regiónov ako atraktívneho kraja zakladajúceho si na svojej jedinečnosti. Uplatňovanie vlastných marketingových aktivít, výchova spotrebiteľov k zmene vzorcov spotreby a v dôsledku toho aj výroby, vytvára podmienky pre zachovanie špecifického krajinného rázu, celkovej vysokej kvality prírodného prostredia s rešpektovaním mier ekologickej únosnosti územia.

Opatrenia:

- 4.3.1 Vytvorenie systému udeľovania značiek kvality pre podporu marketingových aktivít v regióne

- 4.3.2 Vzdelávanie zamerané na kvalitný miestny produkt a výchova uvedomeľého spotrebiteľa, ktorý oceňuje kvalitu
- 4.3.3 Podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesníctva s dôrazom na zachovanie krajinného rázu a dosiahnutie cieľovej kvality krajiny
- 4.3.4 Využitie bohatých vodných zdrojov, zdrojov pitnej minerálnej a termálnej vody ako strategickú surovinu budúcnosti pre posilnenie konkurencieschopnosti a špecifických črt regiónu
- 4.3.5 Zvýšenie významu poľného a rybného hospodárstva v celkovej ekonomike regiónu a jeho konkurencieschopnosti
- 4.3.6 Využitie vysokého potenciálu, súčasnej výkonnosti a dynamiky cestovného ruchu v tomto regióne pri rešpektovaní únosnosti a cieľovej kvality krajiny

Dokument je využiteľný pre potreby implementácie programového rozpočtovania.

Tabuľka 3: Zhrnutie kapitoly

	áno	nie	čiastočne
Existencia strategických dokumentov	X		
Existencia vízie	X		
Využitelnosť vízie pre projekt			X
Existencia zámerov	X		
Využitelnosť zámerov pre projekt			X
Existencia cieľov	X		
Využitelnosť cieľov pre projekt			X
Existencia merateľných ukazovateľov		X	
Využitelnosť merateľných ukazovateľov pre projekt		X	

Rozpočtový proces² a zodpovednosti

Všetky práce a postupy pri tvorbe, realizácii, úpravách a vyhodnocovaní rozpočtu ŽSK riadi odbor financií v úzkej spolupráci s vecne príslušnými odbormi.

Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK predkladajú vecne príslušnému odboru návrh svojho viacročného rozpočtu. Súčasťou návrhu je komentár, s podrobnejším členením jednotlivých položiek a zdôvodnením ich výšky.

Odbor financií :

- v spolupráci s príslušnými vedúcimi odborov zostavuje návrh rozpočtu samosprávneho kraja,
- vypracováva návrh rozpočtu za rozpočtové obdobie pre Úrad ŽSK, vykonáva jeho rozpis, kontroluje a vyhodnocuje jeho čerpanie,
- spravuje a kontroluje rozpočtové prostriedky samosprávneho kraja a vlastného úradu spracováva sumárny rozpočet za odvetvia a Úrad ŽSK,
- rozpisuje záväzné úlohy, záväzné limity a záväzné ukazovatele rozpočtu samosprávneho kraja,
- koordinuje zúčtovanie finančných vzťahov za príspevkové a rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja,
- predkladá zastupiteľstvu návrh rozpočtu, návrh na úpravy rozpočtu a čerpanie rozpočtu kraja,
- predkladá návrh rozpočtu kraja na informáciu NR SR a MF SR,

Jednotlivé odbory na úseku financovania odvetvových činností podľa pôsobnosti najmä:

- zodpovedajú za dodržiavanie a uplatňovanie platných právnych predpisov v oblasti rozpočtovníctva a financovania,
- zabezpečujú rozpis schváleného rozpočtu finančných prostriedkov v príslušnom roku vrátane rozpočtových opatrení v priebehu roka príslušným organizáciám
- spracovávajú návrhy rozpočtov a rozpočet na príslušný rok,
- sledujú limity výdavkov pre príspevkové a rozpočtové organizácie,

² Rozpočtový proces = príprava rozpočtu, realizácia rozpočtu, úpravy, monitorovanie a hodnotenie.

- poukazujú príspevkovým a rozpočtovým organizáciám finančné prostriedky, sledujú a kontrolujú ich čerpanie,
- spolupracujú v oblasti rozpočtovania a financovania s odborom financií.

Rozpočtový proces je v rámci ŽSK regulovaný **Smernicou**, ktorá upravuje postavenie, funkciu, zostavovanie rozpočtu a záverečného účtu, ako aj použitie prostriedkov rozpočtu ŽSK.

Úlohy účastníkov rozpočtového procesu

Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK predložia vecne príslušnému odboru návrh svojho viacročného rozpočtu. Súčasťou prílohy je komentár, v ktorom je potrebné podrobnejšie rozčleniť jednotlivé podpoložky a zdôvodniť výšku požiadavky. Termín predloženia návrhu viacročného rozpočtu podľa požiadaviek od organizácií je do 10.6. bežného roka.

Odbory Úradu ŽSK predložia návrh viacročného rozpočtu v rozsahu svojich požiadaviek odboru vnútornej správy do 10.06. bežného roka. Do tohto termínu predložia aj návrh podľa požiadaviek od jednotlivých organizácií.

Vecne príslušné odbory a odbor vnútornej správy zosumarizujú návrhy viacročných rozpočtov za organizácie a Úrad ŽSK. Vecne príslušné odbory prehodnotia návrhy v súlade s východiskami rozpočtu ŽSK. Zosumarizované návrhy predložia odboru financií v termíne do 20. 06. bežného roka.

Odbor financií spracuje pracovnú verziu návrhu viacročného rozpočtu za ŽSK do 30.06. bežného roka, ktorú prehodnotí v súlade s východiskami rozpočtu a príjmami ŽSK. Spracovaný návrh viacročného rozpočtu odbor financií predloží MF SR v termíne ustanovenom MF SR.

V závislosti od spresnenia východísk rozpočtu ŽSK na nasledujúci rok, odbor financií v spolupráci s vecne príslušnými odbormi aktualizuje návrh rozpočtu za ŽSK.

Pracovná verzia návrhu rozpočtu na nasledujúci rozpočtový rok je predložená na informáciu príslušným komisiám a Zastupiteľstvu ŽSK.

ŽSK - odbor financií predloží NR SR a MF SR na informáciu návrh viacročného rozpočtu ŽSK na základe východísk na zostavenie návrhu rozpočtu ŽSK v termíne do 15. októbra bežného roka.

Návrh rozpočtu ŽSK na nasledujúci rozpočtový rok schvaľuje Zastupiteľstvo ŽSK po predchádzajúcom prerokovaní vo vecne príslušných komisiách a finančnej komisii ŽSK.

Termín schválenia rozpočtu ŽSK Zastupiteľstvom ŽSK na nasledujúci rozpočtový rok je do 31. decembra bežného roka.

Ak nie je rozpočet ŽSK na nasledujúci rozpočtový rok schválený zastupiteľstvom ŽSK do 31. decembra bežného roka, spravuje sa rozpočtové hospodárenie ŽSK rozpočtovým provizóriom podľa predloženého návrhu rozpočtu ŽSK.

ŽSK vykoná po schválení rozpočtu jeho rozpis na rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

ŽSK sleduje v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonáva zmeny vo svojom rozpočte, najmä zvýšenie vlastných príjmov alebo zníženie výdavkov, s cieľom zabezpečenia vyrovnanosti rozpočtu ku koncu rozpočtového roka.

Po skončení kalendárneho roka odbor financií v spolupráci s vecne príslušnými odborníkmi súhrnne spracuje údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu ŽSK.

ŽSK finančne usporiada svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a k iným subjektom na svojom území, ďalej usporiada finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a štátnym fondom.

Návrh rozpočtu ŽSK musí byť pred schválením najmenej 15 dní verejne prístupný, aby sa mohli o ňom vyjadriť obyvatelia ŽSK.

Smernica definuje postup zostavovania rozpočtu. Chýbajú však explicitne vymenované subjekty rozpočtového procesu, ich presné zodpovednosti a povinnosti v rozpočtovom procese. V súčasnosti ŽSK pracuje na tvorbe novej smernice upravujúcej rozpočtový proces samosprávneho kraja.

Pri zostavovaní rozpočtu ŽSK využíva štandardizované formuláre na rozpočtové požiadavky.

Tabuľka 4: Zhrnutie kapitoly

	áno	nie	čiastočne
Existencia zámerov, cieľov, ukazovateľov v rozpočte		X	
Uplatňovanie strategického rámca v rozpočtovom procese			X
Existencia jasných úloh v rozpočtovom procese			X
Existencia jasných zodpovedností v rozpočtovom procese			X
Existencia jasných termínov v rozpočtovom procese	X		
Existencia monitorovania rozpočtu aj z hľadiska iného ako finančného		X	
Existencia hodnotenia rozpočtu aj z hľadiska iného ako finančného		X	

Organizačná štruktúra

Úrad Žilinského samosprávneho kraja sa člení na nasledovné organizačné útvary:

1. predseda samosprávneho kraja a sekretariát predsedu,
2. podpredseda samosprávneho kraja a sekretariát podpredsedu,
3. riaditeľ úradu a sekretariát riaditeľa,
4. odbor organizačný, v ňom oddelenie:
 - 4.1. činností orgánov kraja,
 - 4.2. personálne a P a M,
 - 4.3. informatiky a spisovej služby,
 - 4.4. krízového riadenia.
5. odbor regionálneho rozvoja, v ňom oddelenie:
 - 5.1. regionálneho rozvoja a cestovného ruchu,
 - 5.2. územného plánovania,
6. odbor financií, v ňom oddelenie:
 - 6.1. rozpočtu a cien,
 - 6.2. účtovníctva
7. odbor školstva, v ňom oddelenie:
 - 7.1. školskej metodiky a starostlivosti o šport a mládež,
 - 7.2. samosprávnych činností.
8. odbor zdravotníctva, v ňom oddelenie:
 - 8.1. zdravotníctva,
 - 8.2. dohľadu, riadenia a ekonomiky.
9. odbor sociálnych vecí, v ňom oddelenie:
 - 9.1. sociálnej pomoci,
 - 9.2. sociálnych služieb.
10. odbor vnútornej správy
11. odbor kultúry
12. odbor dopravy a komunikácií, v ňom oddelenie:
 - 12.1. dopravy a dráh,
 - 12.2. pozemných komunikácií.

13. odbor právny

14. odbor informácií a zahraničných vzťahov, v ňom oddelenie:

- 14.1. zahraničných vzťahov,
- 14.2. informácií a styku s verejnosťou.

15. Útvar kontroly, v ňom oddelenia:

- 15.1. všeobecnej kontroly, sťažností a kontroly rozpočtových prostriedkov,
- 15.2. kontroly hospodárenia a nakladania s majetkom.

Organizácie zriadené ŽSK

Rozpočtové organizácie

Vzdelávanie - 51, z toho:

17 gymnázií, 1 športové gymnázium, 1 konzervatórium, 1 škola úžitkového výtvarníctva, 4 stredné priemyselné školy, 1 škola podnikania, 1 stredná poľnohospodárska škola, 1 stredná lesnícka škola, 1 pedagogická a sociálna akadémia, 10 obchodných akadémií, 3 dievčenské odborné školy, 2 hotelové akadémie, 1 stredná umelecká škola, 3 zdravotnícke školy, 1 centrum voľného času, 3 domovy mládeže s právnou subjektivitou

Sociálne zabezpečenie – 39 zariadení sociálnych služieb

Príspevkové organizácie

Doprava - 6 príspevkových organizácií

Vzdelávanie - príspevkové organizácie s právnou subjektivitou – 38, z toho:

15 Stredných odborných učilíšť; 16 Združených stredných škôl; 1 Štátna jazyková škola; 1 Školský majetok; 5 Učilíšť

Kultúra - ŽSK je zriaďovateľom 23 kultúrnych zariadení. Ide o zariadenia s právnou subjektivitou, ktoré hospodária ako príspevkové organizácie, z to: 2 divadlá, 2 hvezdárne, 5 knižníc, 4 múzeá, 5 galérií a 5 osvetových stredísk.

Zdravotníctvo - ŽSK má v zriaďovateľskej pôsobnosti zdravotnícke zariadenia: NsP Čadca, NsP Trstená, NsP Dolný Kubín, NsP Liptovský Mikuláš, Územná poliklinika Námestovo, Poliklinika Bytča, Poliklinika Turzovka, Poliklinika Kysucké Nové Mesto, Poliklinika Liptovský Hrádok, Poliklinika Martin, Poliklinika Turčianske Teplice,

Nezisková organizácia

Rozvojová agentúra ŽSK

Organizácia s podielom ŽSK na základnom imaní

Letisková spoločnosť, a.s.

Záver a plán práce

Obsah PHSR je **využitelný** pre potreby programového rozpočtovania.

Rozpočtový proces samosprávneho kraja je upravený vnútornou normou. Proces tvorby rozpočtu je dobre vypracovaný, chýba len presné vymenovanie subjektov rozpočtového procesu, definovanie exaktných zodpovedností a povinností v rozpočtovom procese. Pri zostavovaní rozpočtu ŽSK využíva štandardizované formuláre na rozpočtové požiadavky.

Okrem prípravy výstupov daných projektom bude užitočné, sústrediť sa hlavne na identifikovanie subjektov rozpočtového procesu (ich úloh a zodpovedností) a pomôcť pri úprave rozpočtového harmonogramu.

Príloha 1 - zoznam odkazov na webe

1. Hlavná stránka samosprávneho kraja

www.zask.sk

2. PHSR ŽSK:

<http://www.zask.sk/showdoc.do?docid=8885>

3. Ostatne odkazy :

Organizačný poriadok a predmet činností organizačných útvarov úradu ŽSK:

<http://www.zask.sk/showdoc.do?docid=261>

Rozpočet na rok 2008 - 2010:

<http://www.zask.sk/showdoc.do?docid=8522>

Rozpočty za obdobie 2005 – 2007:

<http://www.zask.sk/showdoc.do?docid=631>

Náplň činností odboru financií:

<http://www.zask.sk/showdoc.do?docid=319>

Príloha 2 – kontakty na účastníkov projektu za subjekt samosprávy

Útvar	Zamestnanci (mená)	Vedúci útvaru (meno)	Telefón	Mobil	Email
Odbor informácií a zahraničných vzťahov		Mgr. Peter Kubica	041/ 50 32 343		pkubica@zask.sk
Odbor financií Ing.		Ing. Stanislav Ulaher	041/ 5032 214		sulaher@zask.sk
Oddelenie rozpočtu a cien		Ing. Janka Ševčíková	041/ 5032 218		jsevcikova@zask.sk
Oddelenie účtovníctva a projektov vedúci		Ing. Zdenka Chupeková	041/ 5032 216		zchupekova@zask.sk
Odbor organizačný		Ing. Anna Klimíková	041/ 5032 426		aklimikova@zask.sk
Odbor vnútornej správy		Bc. Ján Jarošík	041/ 5032 407		jjarosik@zask.sk
Odbor regionálneho rozvoja		Ing. Erika Lamačková	041/ 5032 309		elamackova@zask.sk
Odbor kultúry		Mgr. Vladimír Moravčík zástupca riaditeľa	041/ 5032 328		vmoravcik@zask.sk

Odbor školstva		Ing. Dana Weichselgärtner, PhD.	041/ 5032 209		dweichselgartner@zask.sk
Odbor zdravotníctva		MUDr. Štefan Köhler, MPH	041/ 5032 130		skohler@zask.sk
Odbor sociálnych vecí		Mgr. Marta Pauková	041/ 5032 110		mpaukova@zask.sk
Odbor dopravy a komunikácií		Ing. Ivan Mokrý	041/ 5032 228		imokry@zask.sk
Odbor SO / RO		Ing. Milan Ovseník	041/ 5032 346		movsenik@zask.sk
hlavný kontrolór ŽSK		Ing. Ján Konošík	041/ 5032 315		jkonusik@zask.sk